

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului declarat de Consiliul raional Ialoveni,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „VINURI-IALOVENI” împotriva Consiliului raional Ialoveni cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 30 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău,

(Dosarul nr. 2rac-135/23

NR. PIGD 2-22036164-01-2rac-06072023)

Recursul declarat până la 01 septembrie 2023.
Invocarea declarativă a prevederilor art. 432 alin.(2) lit. a) din Codul de procedură civilă, la caz nu constituie temei de admisibilitate a recursului.
Neprezența reclamantului/apelantului la examinarea cauzei în ordine de apel nu duce la scoaterea cererii de pe rol, din motivul neprezentării acestuia.

Judecătoria Hîncești, sediul Ialoveni, jud. C. Crețu,
Curtea de Apel Chișinău, jud. M. Anton, V. Cotorobai, I. Secrieru,

06 noiembrie 2024

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa participanților la proces recursul depus de Consiliul raional Ialoveni,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Oxana Parfeni,

Mariana Ursachi, *judcători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 15 martie 2022, prin intermediul poștei terestre (f.d.17), S.A. „VINURI-IALOVENI” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului raional Ialoveni, solicitând încasarea datoriei în mărime de 1 840 de lei și a cheltuielilor de judecată.

2. În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că în temeiul raportului de vânzare-cumpărare avut cu Consiliul raional Ialoveni, ultimul a cumpărat și recepționat marfă în valoare de 1 840 de lei în baza facturii fiscale nr. AAA9257793 din 26 februarie 2019, însă nu a achitat costul mărfii la scadența termenului.

3. Totodată, a menționat că pârâtul nu a achitat datoria, nu a reacționat în niciun mod la somațiile expediate în vederea soluționării extrajudiciare a litigiului, deși anterior a achitat costul mărfii achiziționate în baza altor facturi fiscale.

4. Reclamantul a executat pe deplin obligațiile contractuale în calitate de vânzător și a predat cumpărătorului marfa solicitată, însă ultimul nu a achitat costul acesteia și se eschivează de la efectuarea acestei plăți.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

5. Prin încheierea din 26 iulie 2022 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni, s-a respins ca neîntemeiată cererea depusă de reprezentantul Consiliului raional Ialoveni, Antonina Hîțu, cu privire la excepția de tardivitate.

6. Prin hotărârea din 13 decembrie 2022 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni, s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de S.A. „VINURI-IALOVENI” împotriva Consiliului raional Ialoveni cu privire la încasarea sumei și compensarea cheltuielilor de judecată.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

7. La 28 decembrie 2022, S.A. „VINURI-IALOVENI” a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 13 decembrie 2022 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni, solicitând casarea hotărârii primei instanțe, emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

8. Prin decizia din 30 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de S.A. „VINURI-IALOVENI”, reprezentată de avocatul Mihail Balaban și s-a casat integral hotărârea din 13 decembrie 2022 a Judecătorei Hîncești, sediul Ialoveni. S-a emis o nouă hotărâre prin care s-a admis cererea de chemare în judecată înaintată de S.A. „VINURI-IALOVENI”. S-a încasat din contul Consiliului raional Ialoveni în beneficiul S.A. „VINURI-IALOVENI” datoria în mărime de 1 840 de lei și taxa de stat achitată în apel în mărime de 202,5 lei.

9. Pentru a decide astfel, instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe, în raport cu criticele formulate în apel și normele legale aplicabile în speță, a considerat că concluzia primei instanțe este eronată, rezultată din neaplicarea legii care trebuia să fie aplicată și aplicarea legii care nu trebuia să fie aplicată.

10. Analizând circumstanțele constatate în raport cu normele de drept prevăzute la art. 512 alin. (1), art. 514, art.572, art.666 alin.(1), art.753 alin.(1) din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), instanța de apel a conchis că contrar raportului juridic de vânzare-cumpărare, între părțile litigante, s-a constatat că vânzătorul S.A. „VINURI-IALOVENI” a vândut iar cumpărătorul Consiliul raional Ialoveni a cumpărat și recepționat marfă în cuantum de 1 840 de lei în temeiul facturii fiscale nr. AAA9257793 din 26.02.2019 (f. d. 13). Prin urmare, apelantul/reclamant S.A. „VINURI-IALOVENI” și-a executat integral obligațiile, pe când cumpărătorul contrar bunei-credințe nu a achitat costul bunurilor procurate.

11. Factura fiscală reprezintă document primar cu regim special, prezentate cumpărătorului (beneficiarului) de către vânzător la efectuarea livrărilor impozabile. Astfel, factura fiscală anexată la materialele cauzei demonstrează transmiterea mărfii de către apelant cumpărătorului și constituie temei pentru apariția obligațiilor reciproce între părți.

12. Citând prevederile art. 118 alin. (1), art. 130 alin.(1), (2), (3), (4), (5) din Codul de procedură civilă, instanța de apel a menționat că nu poate fi reținut argumentul instanței de fond precum că potrivit actului de verificare a decontărilor reciproce din 01 aprilie 2022, Consiliul raional Ialoveni în perioada anilor 2019-2020 a recepționat mărfuri de la S.A. „VINURI-IALOVENI” în sumă totală de 31 946,53 de lei, însă factura fiscală nr. AAA9257793 din 26 februarie 2019, la care face trimitere reclamantul/apelant și în baza căreia a solicitat să fie încasată suma ca pretinsă datorie în mărime de 1 840 de lei nu este reflectată în act.

13. Instanța de apel a notat că semnarea în mod bilateral a facturii fiscale este în corespundere cu pct. 23 din Ordinul nr. 115 din 06 septembrie 2010 cu privire la aprobarea și completarea formularului tipizat de document primar cu regim special „Factură fiscală” care prevede că în rândurile 16 al facturii „Predat bunurile intermediarul (transportatorul)” și 17 „Primit bunurile (serviciile) cumpărătorul” - intermediarul (transportatorul)

confirmă prin semnătură că a predat încărcătura, iar persoana de răspundere a cumpărătorului pe al doilea, al treilea și al patrulea exemplar al facturii fiscale, certifică prin semnătură și ștampilă (parafa) primirea încărcăturii de la intermediar (transportator). Astfel, este cert faptul că în factura fiscală anexată la actele cauzei figurează semnătura persoanei care a primit bunurile și ștampila oficială a Consiliului raional Ialoveni, fapt ce atestă confirmarea livrării mărfii către intimat.

14. Așadar, este evident că livrarea de bunuri dintre apelant și intimat, efectuată în baza facturii fiscale a fost una reală, fapt care demonstrează că marfa a trecut în proprietatea intimatului, iar intimatul nu a prezentat probe care să confirme stingerea datoriei, pentru marfa recepționată în temeiul facturii fiscale nr. AAA9257793 din 26 februarie 2019 în sumă de 1 840 de lei.

15. Instanța de apel a apreciat ca fiind întemeiată și pasibilă de a fi admisă integral cererea de chemare în judecată înaintată de S.A. „VINURI-IALOVENI” împotriva Consiliului raional Ialoveni cu privire la încasarea datoriei conform contractului de vânzare-cumpărare din 26 februarie 2019 și compensarea cheltuielilor de judecată.

16. Prin prisma art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă și ținând cont de admiterea acțiunii, instanța de apel a considerat necesar de a încasa de la Consiliul raional Ialoveni suma de 202,5 lei, cu titlu de cheltuieli de judecată pentru achitarea taxei de stat în instanța de apel.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

17. La 29 mai 2023, Consiliul raional Ialoveni a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 30 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului în temeiul prevederilor art. 432 alin. (1), alin (2) lit. (a), art. 445 alin. (1) lit. d), f) din Codul de procedură civilă, casarea integrală a deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

18. În motivarea recursului s-a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, motivând că reprezentantul Consiliului a solicitat în cadrul ședinței scoaterea de pe rol a cererii de apel în temeiul art. 385 lit.e) din Codul de procedură civilă în coroborare cu art. 267 lit.g) din Codul de procedură civilă, din motivul neprezentării reclamantului în ședință de judecată, fiind respectată procedura de citare legală și nici nu a solicitat examinarea cererii de apel în lipsa sa. Instanța de apel a invocat că nu sunt în prima instanță ca să solicite scoaterea cererii de pe rol. Astfel Curtea de Apel Chișinău nu a aplicat prevederile Codului de procedură civilă și anume art. 385 lit. e) în coroborare cu art. 267 lit. g) și nu a respectat dreptul intimatului de a solicita scoaterea cererii de rol.

19. De asemenea, a considerat hotărârea primei instanței legală și întemeiată, argumentele instanței de fond fiind întemeiate.

20. La 11 iulie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului copia recursului declarat, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat, întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea de depunere a referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire și extrasul din poșta electronică, anexate la materialele dosarului (f.d.142-143).

21. Intimatul nu a făcut uz de dreptul procedural și nu a depus referință la cererea de recurs.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

22. Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023. În conformitate cu prevederile art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului. Din sensul normei de drept enunțate rezultă că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

23. Recursul declarat de Consiliul raional Ialoveni a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii nr. 246 din 31 iulie 2023 și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

24. Art. 434 din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

25. Art. 440 din Codul de procedură civilă:

„(1) În cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

(2) Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.”

26. Art. 433 din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023):

„Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4)”.

27. Art. 432 din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023):

„(1) Părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărîrea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvîrșirea altor încălcări decît cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin.(3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

28. Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că dispozitivul deciziei instanței de apel a fost pronunțat la 30 martie 2023. Copia deciziei integrale a instanței de apel a fost expediată către participanții la proces la 26 mai 2023, prin intermediul poștei electronice (f.d.127), Astfel, cererea de recurs depusă este în termen.

29. Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

30. În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

31. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului.

32. Din analiza recursului declarat rezultă că s-a invocat temei de drept prevederile art. 432 alin. (2) lit. a) din Codul de procedură civilă, în redacția în vigoare la data depunerii recursului, citate supra. Astfel, cu referire la

încălcarea normelor de drept material prin neaplicarea legii care trebuia să fie aplicată, temei de drept invocat de recurent, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție nu a stabilit că normele aplicate ar fi fost eronat aplicate sau nu ar fi fost aplicabile speței sau instanța de apel, aplicând normele respective, ar fi extins norma juridică dincolo de ipotezele la care se aplică sau invers.

33. De altfel, neaplicarea de către instanța de apel a prevederilor art. 385 lit.e) din Codul de procedură civilă în coroborare cu art. 267 lit.g) din Codul de procedură civilă, în sensul pretins de recurent, nu justifică admiterea recursului, deoarece neprezența reclamantului/ apelantului citat legal în ședință de judecată, nu duce la scoaterea cererii de pe rol.

34. Completul de judecată constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, motivele recursului sunt, în esență, similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

35. Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

36. Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

37. Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

38. De asemenea, nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

39. În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (cauza Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (cauza Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (cauza Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

40. La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (cauza *Helmerts c. Suediei* 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

41. Din considerentele redată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că, recursul declarat de Consiliul raional Ialoveni, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului și drept urmare, este inadmisibil.

42. Din aceste motive, în conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, art. 440 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Consideră inadmisibil recursul depus de Consiliul raional Ialoveni împotriva deciziei din 30 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi